

Offisiell åpning av Det internasjonale året for vannsamarbeid 2013

Den offisielle åpningen for Det internasjonale året for vannsamarbeid fant sted i UNESCOs hovedkvarter 11. februar. I løpet av dagen ble det arrangert paneldebatter med representanter fra ulike FN-organer, forskere, institusjoner, politikere og NGOer som jobber med vann. Paneldebattene hadde som overordnede temaer: tilgang til vann av god kvalitet, vannsamarbeid for bærekraftig utvikling, katastrofereduksjon og risikoanalyse, hvordan vannsamarbeid skal foregå på ulike nivåer og lede til handling, samt forskning, ulike partnerskap og kapasitetsbygging for vannsamarbeid. Hovedpunkter fra dagens debatter:

- **Året for vannsamarbeid må bidra til nytenkning rundt vannspørsmål og skape en plattform for tverrfaglige og multilaterale samarbeid for å løse dagens og morgendagens utfordringer relatert til vann**
- **De største utfordringene er tilstrekkelige sanitære forhold og tilgang til rent drikkevann for alle, forebygging av vannrelaterte katastrofer, og vann- og matsikkerhet**
- **For å løse utfordringene må man blant annet forstå mer av forbindelsen mellom vann, mat, energi og helse, utvikle billig teknologi til sanitære systemer, lære lokalbefolkning om vannhelse, utdanne ingeniører på vann, forbedre systemene for risikoanalyse, bedre samspillet mellom forskere og beslutningstakere, samt oppnå tverrnasjonale, bindende avtaler på vannsamarbeid og miljø.**

Åpningen av vannåret

Det internasjonale året for vannsamarbeid ble åpnet med en videohilsen fra FN generalsekretær Ban Ki-moon og taler fra blant andre UNESCO generaldirektør Irina Bokova, og Michel Jarraud, generalsekretær for World Meteorological Organization og Chairperson i UN-Water. Bokova pekte på vannsamarbeid som et viktig politisk middel for fred, og som en viktig bidragsyter til matsikkerhet, fattigdomsforebyggelse, økonomisk utvikling, samtidig som det fremmer likestilling. Hun viste videre til at kvalitativ og kvantitativ vannsikkerhet avhenger i stor grad av økologiske, sosiale og økonomiske forhold og at den idag utfordres av stadig høyere befolkningstetthet i byene, økende forurensning og klimaforandringer. Talene ble fulgt av fire ulike paneldebatter der diskusjonen for det meste foregikk i panelet med enkelte spørsmål fra salen.

Under åpningsseremonien ble også vinneren av konkurransen for årets slagord lansert: *Water, water everywhere, only if we share*. Ungdommer fra skoler i Paris og Fukushima samt studenter fra UNESCO-IHE Institute for Water Education (Delft) forfattet i løpet av dagen en ungdomserklæring om vannsamarbeid som de presenterte senere på kvelden for høynivå-møtedeltakerne på en mottakelse i Pavillon de l'Eau. Det var også vannrelaterte aktiviteter drevet av ungdom i UNESCOs hovedkvarterer i løpet av dagen.

Utfordringer relatert til vann og mulige tiltak

Forskerne i de ulike panelene mente det finnes stort potensiale i vannsamarbeid, men vektla samtidig at det gjenstår en del utfordringer før FNs tusenårs mål er nådd. Mål 7C om å halvere andelen mennesker uten tilgang på rent drikkevann er nådd, mens det går langsommere med utviklingen på det sanitære området. I 2010 manglet 2,5 mrd mennesker tilgang på tilstrekkelige sanitære forhold og fremdeles dør 3,4 mill mennesker årlig av vannrelaterte sykdommer – dobbelt så mange som antall døde av AIDS-relaterte sykdommer i 2011¹. Særlig rurale og fattige områder har behov for bedre sanitære systemer, men også tett befolkete byer har sanitære utfordringer. Ministeren for vannressurser

---

¹ WHO, "Global Summary of the AIDS Epidemic 2011", 2011.

og irrigasjon i Egypt og president i AMCOW, Bahaa El-Din, forklarte at det først og fremst må utvikles billig teknologi for rensning og transport av vann og kloakk for å kunne svare på de sanitære utfordringene. Han forklarte videre at vannsikkerheten i Egypt er alfa og omega for landets mulighet for matsikkerhet og energitilgang.

Direktør for ICHARM og vinner av UNESCO-WMO-IAHS International Hydrological Prize 2012, Kuniyoshi Takeuchi, presenterte utfordringer knyttet til katastrofereduksjon, risikoanalyse og utviklingsmål i et post-Hyogo og post-2015 perspektiv. Han viste til at klimaforandringer, avskoging, utarming av jorda, befolkningsvekst og stigende havnivå gjør oss stadig mer utsatte for vannrelaterte katastrofer. FNs University Institute for Environment and Human Security (UNU-EHS) har estimert at antallet mennesker som vil være sårbare for flomkatastrofer i 2050 vil ligge på 2mrd hvis ikke kraftige forebyggende tiltak blir iverksatt.

Takeuchi vektla at arbeidet med risikoanalyse og katastrofereduksjon må prioriteres for å begrense omfanget av framtidige katastrofer. Det må etableres standard målestokker for risikomåling og utvikles institusjoner for å implementere resultatene av denne. Det må jobbes for en sømløs metode for risiko-overvåking mellom regionale, nasjonale og lokale nivåer og politisk handling må i større grad bli basert på forskningsresultater. Et eksempel fra Bangladesh viser klart at risikoovervåking hjelper: med et sammenlignbart antall årlige sykloner sank tallet på omkomne fra over 300.000 i 1970 til like over 5000 i 2007².

Flere debattanter, deriblant Chairperson for IHP Intergovernmental Council, Johannes Cullmann, trakk fram Nilen-basseng-initiativet som et eksempel på et vellykket, multilateralt vannsamarbeid. Her har teknologi, forskning og politikk gått hånd i hånd. Debattantene ønsket med samarbeid mellom forskere og beslutningstakere for effektiv disseminering av kunnskap om bærekraftig forvaltning. Andre debattanter kunne vise til god gjennomføringsevne av prosjekter med desentralisert styring og det ble uttrykt ønske om sterk vertikal bevegelse i informasjon og ansvar. NGOer og andre lokale samarbeidspartnere er god ekspertise å ta i bruk og prosjektansatte bør komme fra lokalbefolkningen. Generalsekretær for UN-Water, Michel Jarraud, vektla at det er viktig at FN fokuserer på et par hovedutfordringer og samler innsatsen godt rundt disse. UN-Water er bevisst at godt vannsamarbeid kun er mulig gjennom godt samarbeid innad i FN og mellom FN og eksterne aktører.

ADG for Natural Sciences i UNESCO, Gretchen Kalonji, uthevet at det trengs mer forståelse av hva forbindelsen mellom vann og matsikkerhet, vann og energitilførsel, og vann og helse, består i. Hun utfordret forskningssentre som UNESCO-IHE Institute for Water Education til å bidra med forskning og kunnskapsspredning gjennom utdanning og utveksling av studenter, forskere og vannteknikere. Det må bygges bedre kapasitet på vann på lokalt nivå og det må undervises i vannhygiene på skolen. Hun sa videre det er viktig å tenke nytt og se nye forbindelser for å løse utfordringene vi står overfor, siden de blir flere og mer komplekse med tiden.

Det var enighet både blant debattanter og medlemsstater om at UNESCO bør fortsette sitt fokus på fattige øystater (SIDS), Afrika sør for Sahara og utdanning og likestilling i arbeidet med å sikre retten til rent vann for alle. Det var generelt en positiv stemning til arbeidet som har blitt gjort og det ble vist interesse for de ulike arrangementene relatert til vann som kommer i løpet av året.

Skrevet av: Silje Eggestad, praktikant ved den faste norske delegasjonen til UNESCO

---

² WWAP, ICHARM, "Global Trends in Water-Related Disasters: An Insight for Policymakers", 2009.